

Egész évre 12 frt.

Félévre 6 „

Negyedévre 3 „

Egy óra 1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

K E L E T

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr.

Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.

Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Pécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22)

Hausenstein és Vogler (SenerMarkt 11.)

Pestben: Lang Leopold (Erzsebet-tér 9 sz.)

Nyilttéri czikkek

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czímzendők.

Az értékesb czikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küll lendők.

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legezlszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.

Félévre 6 frt. Egy óra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olesó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Pest, 1872 mart. 16.

(A.) Deák Ferencz tegnap ismét amaz imponáló, tiszteletet gerjesztő, az igazság kimondásától vissza nem rettenő, az azért mások tetteit mindig mérséklettel bíráló jelenség volt, mint rendszeren. Beszéde kész program, mely a nemzet minden szükségletét átöleli s kielégítése iránt a biztosítékokat önmagában bordingja. Deák Ferencz nem ígér lehetetlen dolgokat, szavaival nem az éretlen tömeg szenvedélyeire számol, hanem nyugodt méltósággal, mély bölcseséggel fordul minden józan polgárhoz, hogy őt a haza felvirágoztatásának nagy munkájában közreműködésre hívja.

A közjogi alap védelme, ez lesz pártunk egyik jelszava a jövőben is. Ez az alap, mely hazánknak egyfelől hatalmas szövetséget biztosít s az uralkodóházat a pragmatica sanctiohoz hasonló új jogi kapcsolcsal fűzi a nemzethez, míg más része az országnak összes belügyeire nézve a teljes önállóságot és függetlenséget biztosítja, az utolsó öt év eseménydus folyamában Magyarországra határozottan üdö s nek bizonyult. Magyarországot ismét bevezette az európai népcsaládba, hol oly szerepet játszik, mint Mátyás király óta sohasem. Erőt és biztosságot kölcsönzött az országnak, hogy belső anyagi és szellemi erőit tetszése szerint fejlessze. A reánk rótt terhek nagyok ugyan, de mindinkább kevésbbé érezhetőkké válnak, mert az adóképeség, a földbirtok értéke, a kereskedelmi forgalom naponként emelkednek. Ragaszkodnunk kell tehát minden áron és föltétlenül a közjogi alaphoz, mely a nemzetet visszaadta önmagának s a reactió és az anarchia hullámaint egyaránt távolitartja belső fejlődésünktől.

A közjogi alap által vont tágos határokon belől kellend mint eddig ugy ezután is — mint pártunk vezére mondá — intézményeinket a szabadelvű democratia alapján fejlesztenünk, e vezéreszme alapján kellend megalkotnunk mindazt, mi megalkotható. Deák Ferencz nem bocsátkozott, mert nem bocsátkozhatott részletekbe. Elég tudnunk azt, hogy minden ügy, mi a törvényhozás tevékenysége elé kerülend, a józan felvilágosodás, a kor követelményeinek, de egyszersmind a tények logikájának megfelelően fog rendeztetni. Pártunk nem tesz nagyhangzású ígéretek, mert nincs szüksége reá; ígéretek helyett nála a tettek beszélnek. Öt év óta intézi Magyarország sorsát s ki nem érezi a kedvező változást, mely ez idő óta az országban beállt? De pártunk nemes vezére maga is elismeri, hogy a lefolyt öt év alkotásai magokon hordják az emberi gyarlóság egyes nyomait, hogy meglátszik rajtok, miszerint nem a mindentudó isten, hanem a tévelynek alávetett ember kezeiből kerültek ki. Azért erőlyesen munkálkodni, javítani, hiá-

nyokat pótolva, lehetőleg tökéletes új intézményeket alkotni — ez pártunk feladata a jövőben.

Még egy érdekes mozzanatot kell Deák Ferencz tegnapi nagy beszédéből kiemelnünk. Vasárnap az ellenzék is gyűlést tartott s midőn a Deák-párttól szólt, azt a leggyalázatosabb gunyszavakkal és rágalmakkal illette. Deák Ferencznek pedig eszébe sem jutott, hogy beszédében az ellenfél nyomoruságos magatartásáról megemlékezzék, hogy a legujabb időltolvajok csufos üzelmeit ostorozza. Pártunk vezére inkább saját munkáját bírálgtá s nem az ellenzék botrányait használta fel, mert pártunk és vezére nem ellenfeleinek gyöngéiből, hanem saját erkölcsi érzelméből meríti fegyvereit, mert nem oly gyáva, hogy rágalmakhoz folyamodjék, nem oly szellemiszegény, hogy botránycsinálással kellene magára vonni a közfigyelmet.

A tegnapi nap emlékezetes lesz pártunk és nemzetünk fejlődésének történetében. A Deák-párt minden tagja és vezére között az egyetértés, a bizalom és összetartás ujjlag fényes módon nyilatkozott. Mig a baloldallal szaladozik s egyik része reform-párttá alakul, másika pedig a szélsőbaloldalhoz csatlakozik, addig pártunk egységesebb — és egyetértőbb — mint valaha. Ez biztosítékul szolgálhat az iránt, hogy a mostani parlamenti botrányok a gyakorlati életbe átlpántáltatni nem fognak.

Hangulat a külföldön.*)

Erlangen, márcz. 15.

Alkotmányunk újjászűletése óta, ha példa kellett arra, mily morális erő rejlik a parlamentarismus eszméjében, a nyugat művelt nemzetei, főleg pedig a német, mindannyiszor a magyar nemzetre mutatnak, mint a parlamentarismus elite nemzetére. Bizonyára alaposabban, mert elfogulatlan szempontból, ismerik itt azon óriási küzdelmet, melylyel a magyar fajnak Európa idegen népcsaládai között minden barát és rokon nélkül köröskörül veszélyeztetett létfontartását ki kellett vívnia. Nem minden titkos irigység nélkül pillantottak ránk, hogy mi, kik számra nézve alig nyomunk a latban, Európa egyensúlyánál e vérünkkelé vált parlamentarismus védpaizsával nemcsak az absolutismust legyőztük, hanem a mi a cultur nemzetek életében páratlan, s ez a mi egyedüli dicsőségünk! — hogy mi a számra és intelligenciára nézve hatalmasabb német törzsnak Ausztriában irányt szab-tunk elé. Ily győzelem elfeledtette a németekkel azon gyarlóságokat, melyeket Magyarország a művelődés terén mindeddig felmutatott; hiszen biztos reménnyel voltak az iránt, hogy azon hatalmas lendület a kereskedelem és ipar terén, mely alkotmányunk kiküzdése óta Magyarországot a békés cultur fejlődés államának tüntette föl, csak kezdetét teszi hazánk jövő felvirágzásának. Ismerik és tisztelik itt a magyarfajnak lángoló hazaszeretetét, de ismerik egyszersmind azon könnyen gyűlékony phantasiát is, mely a magyart csakhamar letereli a komoly feladatok küzdhomokáról, hogy a mit a való csak igen nehezen elérhetőnek vagy pedig legalább a jelenben elérhetlennek mutat fel, azt munka nélkül ékes, népünk szájjny szerint kikanyarított beszédekkel akarják elérni, legalább ígértekép kilátásba hely-

zik azok, kik magukat nálunk hazafiaknak tüntetik fel. Nemzetünk egyrészenek ezen ferdeségét itt külföldön csak mint az Ázsiából magunkkal hozott s a jelen korszakkal semmikép ki nem egyeztethető regés aspiratiók végvonaglásának tekintik és bizalommal tekintenek nem csak a hazánk, hanem az egész művelt világ előtt ünnepeit államférfiakra, kik hazánkat megmentették s kik fajunknak a világ emporiumán méltó tiszteletet szereztek. Azon tudat, hogy Magyarország jelen kormánya és pártja nemzetünk színét, javát képviseli, annál megnyugtatóbb volt Németország előtt, mert itt nagyon is természetesnek látja mindenki, hogy a tudatlanabb, a műveltebbnek tartozik alávetni magát, hogy irányt kapjon. Ily hangulat uralkodott eddig Németországban hazánk, respective fajunk iránt. Alkotmányos győzelmünk óta a művelt világ legelső nemzetének győzelmei új irányba terelék Európa államéletét. A szajnai sphinx, ki valamennyi conspiratio s államcsiny életforrását képezte, tehetlenné van téve, a német győzelem visszaadta Franciaország-nak a köztársaságot, Olaszország elérte vágyainak netovábbját, a béke biztosítva van, minden nemzet csendes tűzhelyén övéiről zavartalanul gondoskodhatik; egy szóval a mit eddig csak agitatio, conspiratio mellett hittek elérhetni, mindaz egy varázsütésre valósulva lön. A véres és az ugynevezett alkotmányos úton való forradalmak korszaka lejárt, s azon népek előtt, kik mindenekelőtt a jövőt akarják magok számára biztosítani, minden értelmét elveszté. Jelenleg már nem büszkélkedhetik a magyar alkotmány szeretével, a német a parlamentarismus első életjelével homályosította el régi dicsőségüket, mert a szabadelvűséget a legszigorubb rend szeretettel és törvénytisztlettel tudta összepárosítani. És éppen most, midőn mindenütt a parlamentarismus lobogója alá menekülnek a reform, a művelődési párt férfiai, nálunk éppen azok, kik úton-útfélen fönnen hirdetik és hite-lik el a gondolkodni nem tudó csak naiv felbuzdulásra képes tömeg előtt ugynevezett reform eszméiket, hallatlan cynikus módon compromittálják a parlamentarismust, hazánk egyedüli szent hagyományát, összes becsületét! Ha eddig Németországban, a mondott jóhiszemben, nem nagy súlyt fektettek a 19-dik százaban hallatlan óriási szegedi rablóügyre, ezentul bizonyosan fogják jelezni nemzeti sülyedésünket az egyes rablások és bűnvádi esetek, melyekből éppen Németország statisztikusai dolgozzák ki hideg számításal számunkra azon művelődési fokot, melyre nem a volt német-kormány vagy az absolutismus, hanem saját eredendő bűniünk miatt aljasultunk. Mit ér az, hogy tényleg ezen felforgató párt fejeit, egy külföldön élő páratlan magyar szónok, egy a hazában működő világhírű regényíró képezik — a Tiszák neveit a külföld nem ismeri! — az eredmény csak az leendő, hogy a statistika az irni és olvasni nem tudóknak, valamint a rablók-nak nagy számát viszonyba fogja hozni a lakóók számával. A világ pedig, mely nyelvünket nem érti, a számokból mondja ránk az ítéletet. Nem saját, hanem a művelt német körök és a közvélemény megütközését akarom itt röviden jellemezni, azon tény fölött, hogy éppen az a párt, mely reformeszméikkel akarta a kor-

mányt ellensulyozni, mely a jelen uralkodó többség után egyedül számithatott volna kormányképeségre, az ázsiai fene-gyerekek (a német kifejezés sokkal sér-tőbb, a melylyel itt a Heller (Helfy), Halbschuh (Irányi) pártját illetik) caudini igája alá ment! Ilyes mi sem történt még béke idején a culturnemzetek életében! — Ránk magyarokra nézve pedig annál megszégyenítőbb, mert éppen azon párt férfiai büszkélkedtek azzal, hogy ők képviselik tulajdonkép a tiszta magyar rage-t. E szégyent minden áron le kell mosnunk a külföld előtt s azért intéztem önhöz — Szerkesztő ur! levelemet, hogy legyen Kolozsvár az első város, mint összes hazánk legintelligensebb tiszta magyar városa, mely az esztelen államfelforgatás ellen hangosan tiltakozva rendületlen bizalmát fejezze ki azon kormánynak, a mely mögött hazánk intelligentiája áll, hogy mihamarább legfényesb győzelmet aratva a demagógok fölött — ezek nemzetünk culturtörténetében csak mint gyászvitézek említtessenek. Márcziusi napokat élünk, 48-ba a nemzet szabadságát fölfelé a német absolutismus ellen vivta ki; most vivja ki azt a nemzet lefelé, a csak szája után élő proletariatus ellen. Ha valaki eddig talán némi aggodalommal volt a választási törvény egynémely gyengéi iránt, most vállvetve erős, férfias magatartással kell ezen törvényt hazánk cultur kérdésére nézve ezen conditio sine qua non-ját győzelemre juttatnia, hogy lehetetlenné váljék, miszerint a nyers tömeg állami fejlődésünkben ezentul is akadályul szolgáljon. Itt Németországban „a tudomány hatalom”, nálunk sajnosan még a tudatlanságra építik némelyek egész hatalmukat. —

Dr. Török Aurél,

tanár.

A kolozsvári baloldal.

I.

(VYV.) Van nekem egy különös passióm, s ez az, hogy bármily határozott és tiszta meggyőződéssel valloim is magamat jobboldali pártembernek, igen szeretek megjelenni az aféle nyilvános gyűlésekben, a melyeket — baloldali emberek csinálnak. Én a kolozsvári baloldalnak még minden nyilvános gyűlésében nagy buzgalommal megjelentem; annak lefo-lyását rendithetlen türelemmel végig vártam; közbeközbe abban jól mulattam, s min-dig elégtűnt, s mindig a t a n a s á g g al mentem haza, hogy — maradok jobboldali.

Nem csekély haszon az, mikor maga az ellenfél nyugtatja, erősíti meg az embert ez iránti meggyőződésében, hogy nem rosszul tel-jesíti hazafiúi kötelességét, mikor a Deák Fe-rencz zászlója alatt marad, s ha meg kell len-ni, inkább közlegény itt, mint generalis vagy kapitány tova tul, azok közt a rettenetes füg-getlen, szörnyű nagy hazafiak közt, a kik sem mivel siucsenek s tán soha semis lesznek sem-mivel se megelégedve.

Biztosíthatom önt, szerkesztő ur, hogy ha nem lettem volna kénytelen épa napokban el-távozni, hűségesen megjelentem volna a kolozs-vári baloldal közelebbi gyűlésében is, s való-ban fájlalom, hogy a sors nem engedé ez örö-möt élvezhetnem, s mint szentanu figyelem-mél kísérhetnem a nagyszerű dolgokat, melyek ottan mivelteének.

Szerencsére a „M. Polgár” megörökítet-te a dolgot s így a távolból is részt vehetünk annak élvezése és tanulmányozásában.

„Ezernyi fő tömötten sorakozva foglalta el a nagy termet!” mond a hírlapi tudósító*) s ez oly nagyszerűleg van mondva. Ah, ha én lehettem volna az 1001-dik!, persze most en-gemet is az a szerencse érne, hogy oda szá-

*) Lásd a „M. Polgár” mart. 5-ki számát,

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală - BCU Cluj

milnának a nagy hazafiak közé; mert ilyenkor az a baloldali újságíró, ki különben a magyar kormány és magyar törvényhozási többség szidalmazásában Miletics Szvetozáron és Macellariu uron is vitézül tultenni erőlködik, kivételesen oly udvarias szokott lenni, hogy referádjában minden kíváncsit, minden negatív bámulót kegyesen besoroz a dicsőséges balpárti zászló alá. Aztán „ezer fő” — kéz és láb nélkül! S mindezt ingyen lehetett ott látni! Bezzeg az a fránya német, a ki tavaly Kolozsvárt is járt, s ha nem csalódom magát „párisi gróf”-nak nevezte, csak egy ilyen főt mutatott, azt is egy egész közönséges forintért. Már ha ezt a baloldali gyűlés rendezői oly nagyban és ingyen tudták adni, hinnem kell hogy az optikai családokra alapított büvészetet bámulatos fokra vitték, s akkor nekünk, jobboldaliaknak, végünk van Kolozsvárt, mert — mi csakugyan nem értünk a szemfényvesztés mesterségéhez.

És ezen az ünnepélyes gyűlésen a fenn-tisztelt referens szerint „a polgárság, iparosok java egy szálig megjelent!” Persze ezek is mind baloldaliak voltak, subintelligitúr: a kik pedig otthon maradtak, mert talán utolsó szálig más meggyőződést követnek, s most mint gyakorlati, munkás emberek, kik üzletük után élnek, talán gondolkodni is mernek a fejükkel arról: vajon nem épen a polgári, az iparos osztály siratná-e meg, ha egy szép reggelen arra ébredne, hogy a baloldal többségre vergődött, kezébe vette a kormány rudját, s hozzá lát költséges progammja életbeléptetéséhez.

Én azt hiszem, mindnyájan megelégnék azt a boldogságot, a mit reánk ez a jelenleg újból ajánlgatott program árasztana, mert annak ára — hogy egyebet ne mondjak — legalább is dupla adó, s egy még többbe kerülhető öszszeszedorodás lenne legtermészetesebb szövetségeseinkkel, a lajtántulni népekkel.

Akkor szeretném én látni, hogy „szereve tisztelt Sári Lászlónk” hogyan áll elő szel-lemdús oratójiával megmagyarázni a kolozsvári polgárság s iparos osztály színe javának azt hogy nem tréfálták meg, midőn elhitették vele, mikép érdeke nem az, hogy háláson tá-mogassa a Deák Ferencz politikáját, mely arány-lag mérsékelt adót és békét biztosít, hanem érdeke az, hogy segítse elő azon baloldali prog-ramm életbeléptetését, melynek következmé-nye egy nyomasztó hadi költségvetés stb. mi-att két akkora adó, vizsály Ausztriával, meg-zavarása a békés fejlődésnek, mely nélkül a magyar iparos elbukik s feleségével s gyer-mekeivel nyomorra jut, mert ugy-e bizony, hogy épen a gyár- és kézműipar, s a kereske-delem az, mely a béke állásait legkevésbé né-külözheti, azt legkevésbé kockáztathatja kétes kimeneteli kísérletekkel.

Oh, kedves polgártársaim, kereskedők, i-parosok, olvasgassátok csak meg jól azt a bal-oldali programot és Sári László szellemű beszédét is, de gondolatok jól utánna, hogy életbeléptetve, mit hozna az számotokra? Nem kell ahoz olyan rettenetes nagy profes-sori tudomány. Ti gyakorlati emberek vagytok „egy szálíg”. Számítsátok ki, s ne nyugodjatok meg azon, hogy mind szentírás az, a mi egy baloldali lapban olvasható, vagy a mit egy a gyakorlati élet légkörén kívül élő derék, be-csületes, eszes, de talán a praktikus élet kér-lelhetlen igényeit számba se vevő professor szép oratóiban hirdet. Rá fogtok jöni arra, hogy mind szép dolgok azok egy program-ban, egy pártgyűlési oratóiban, egy sallangos vezércikkben; de ha hozzá fogtok, hogy élet-be léptessétek mindazokat, hát kisl, hogy va-lamint egy nagyobb szerű üzlethez nem elég a program, hanem ahhoz még sok pénz, nagy hitel és a mi fő — idő kell, ugy ehez is kell előbb valami, sok valami, különben ugy járunk, mint némely üzletember, a kinek kezd jól men-ni a dolga, de nem fér a bőrében, egyszerre „nagy ház” akar lenni, s egy nagy erőlkö-déssel előidézi — a nagy bukást!

Román lapszemle.

A „Federatiunea” az országgyűlés-ről szólva főlemlti, hogy azon hir van elter-jedve, hogy a kormány a baloldal további el-járását megakadályozandó, ezen országgyűlést eloszlatja és egy újat, egy ad-hoc gyűlést hiv-na össze. Ezt azonban nem hiszi, hogy merné a miniszterium, miután Magyarország törvé-nyei ilyen ad-hoc országgyűléseket nem ösmer-nek. O részéről azon hiszemen van, hogy a kormánynak reactionarius tervei vannak, s ezen zavargások épen jó alkalmat szolgáltatnak, hogy azt alakalmazásba venni siessen. Akkor aztán a miniszterium napjai is megszámlálvák, s ha új miniszteriumot kapunk, az nem mások-ból fog állani, mint megrozsdásodott conser-vativekból. Gyors léptekkel sietünk az absolu-tismus felé.

És reánk románokra nézve? Mindegy akár az ördög, akár az apja.

A „Fed.” közölve a Velenczében meg-jelenő Propaganda című román lap előfizetési felhívását, örömmel üdvözl, mint a román eszmék uttörőjét a külföldön. Jellemző különben

a vállalatra nézve az, hogy a szerkesztőség kijelenti, hogy kilétét, valamint a munkatár-salát is titokban kívánja tartani. És pedig mint ki-fejezi, könnyen érthető okokból. Akkor, midőn a külföldet valami nagy eszmének akarjuk meghódítani, hogy a közreműködők incognitó maradjanak, könnyen megérteni nem lehet. Igen, ha a czél conjuratio, az más, de hogy mi-dőn a szabadság eszméjét kívánjuk diadalra juttatni: titokban burkolozzunk, ennek nincs értelme.

A szamosújvári püspöki székre nézve ugyanezen lap szerint a megállapodás a mar-tius 9-ki minster-tanácsban megtörtént, s en-nek eredménye, hogy Pavelu Mihály vicarius közelebből ki fog nevezettni. Nem lehet azon-ban eltitkolni azon kellemetlen hatást, a mit a választási-jog mellözése a románságban elő-idézett. Ugy az érseki káptalan, mint a nép egyhangulag kérte a kormányt választási-joga előmeréséért, ezt a kormány még sem akarta tekintetbe venni. Egyébaránt meg kell val-lani, hogy a gör. cath. vallásu román-képvi-selők sem tették meg mindazt, a mit ez úgy-ben tenniük kellett volna.

A „Gazetta Transilvaniei”-ben M.-Láposról panaszokdnak, hogy a pénzügy-miniszter közgei a tényleirást, a kihallgatási jegyzőkönyveket bármiféle nyelven felveszik, csakis románul nem, s ez által a nép azon helyzetbe van juttatva, hogy olyat iratnak ve-le alá, a miből semmit sem ért, s a mi ál-tal valótlán körülményeket ösmertetnek el ve-le; s így megkárosítják a legtisztább igazság daczára is. Felhívja a románságot, hogy ugy az 1868. évi 44. czikk mint a pénzügyigaz-gatóság által kiadott utasítások értelmében is követeljük, hogy velők a tényállás s a kihall-gatási jegyzőkönyvek anyanyelvöken vétesse-nek fel. A minek nehézsége egyébaránt abban rejlik, hogy egész Erdélyben egyetlen-egy ro-mán nemzetiségű pénzügyi biztos sincsen.

A „Gazetta”-ban panaszokdnak, hogy már több versen megtörtént az, hogy a közön-séget az előfizetésektől elidegenítik, s a helyett, hogy a román irodalom előhaladna, azt meg-akadályozzák.

Mindig foly a panasz a románságnál, hogy a nemzeti előhaladást nagyon gátolja egy értelmes iparos osztály hiánya, s e végett Brassóban bizottság alakult, mely román ifi-aknak mindenféle iparosoknál helyet csináljon, hogy ez által idővel ezen a hiányon is segítve legyen. A „Gazetta” közelebbi száma zugo-lódik, mert daczára, hogy számos hely van, a hova román ifiak beállhatnának, s daczára, hogy e végett már számos felszólítás intézte-tett, eddigelő még csak ötön jelentkeztek.

Vajon nem a román értelmiség s külö-nösen a papság a hibás, hogy nem iparkodik e czélból közreműködni. Szeretné megkérdeni olvasóitól, hogy nem vádolja-e lelkiismerete, hogy nem teljesítette hazafias kötelességét?

KÜLFÖLD

Kolozsvártt, márcz. 19.

(S.) A porosz kormány mind erősebb és erősebb támadásokat intéz az ultramontánok ellen. Nem rég kijelentette, hogy a kormány semmiseknek tekinti a püspökök excommunica-tioit; most még tovább megy és otalmába vesz minden papot, ki a esalatkozhatlanság dogmá-ját elveti s nem téri meg, hogy az ilyeneket a püspökök megfosszanak hivatalaiktól.

Oroszországnak új miniszterelnöke van, ki azonban csak névleg az, miután a kabinet lelke csak Gortschakoff marad. Erre nézve a „Neue Freie Presse” levelezője azt írja Sz.-Pé-tervárról folyó hó 11-ről:

Midőn a minapában Gagorin helyének betöltéséről szóltam, Tschewkiw exminisztert tartottam — mint az u. n. miniszter — comi-té leggyengébb tagját, — legjobb jelöltnek a miniszterelnöki állomásra. Mert hát abból in-dulva ki, a mit itt miniszterelnökek nevez-nek, bajosan lehetett egyebet várni. Itt min-denik miniszter egyszerű hivatalnok, ki csak az ő ügyosztályával bajlódik s kinek csak er-ről szabad a császárral értekeznie s a többi miniszter tevékenységére mi tekintettel sincs. Ily körülmények között természetesen nem áll hat fenn itt államminiszterium vagyis ugy ne vezetett kabinet, s ha valamelyik miniszter a másik ellen dolgozhatik, nem teszi épen rossz szívvel.

A törvényben azonban vannak esetek, mikor több miniszternek együttesen kell tanács-koznia, főkép ha több minster ügykörét ér-deklő dolgok merülnek föl. Ilyen esetekben szokott aztán az u. n. minster elnök elnököl-ni, sőt mások is jelen lehetnek, mint p. az ex-minister Tschewkiw, ki már 1855-ben fényes tanujelét adta képzettségének. Nagy meglepe-tésén azonban Sz.-Pétervárnak, még ennél is gyengébbet nevezett ki azár minsterelnöknek, t. i. a konstantinápolyi nagykövetnek Ignati-fnek apját, ki a lehető legobteusabb, de jó-gondolkozásu ember.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Peston, márt. 19. 11 ó. — p. 7. e
Erkezett: 19. 11. ó. 40 p. d. e.

A képviselőház tegnapi mindkét ülése elég viharos volt, a szónokok még mindig a választási törvényjavaslat czíméhez szóltak. Vidékről naponként sü-rűbben érkeznek helyeslő feliratok, táv-iratok az országgyűlési Deákpárthoz ma-gatartásáért. Az országgyűlés való-szinűleg a hét végén felfüggeszti ülése-it egész ápril közepéig, miután com-promissum létesítésére kilátás nincs.

Francziaországban tegnapra, mint a commune kihirdetése év napján, ka-to na i elővigyázati rendszabályok té-tettek.

Színházi szemle.

(Sz.) III. Richard szombati előadása méltán keltett kíváncsiságot a közönségben. Kovács Gyula különben is kényeztetett kedven-eze az itteni színház látogatónak, s hozzá, midőn Shakespeare e rég nem látott s talán legsajátosabb alakját volt megtestesítendő: épen nem lehetett csodálkozni a valódi ostrom fölött, melyet a színház e napon látott. Fokoz-ta a kíváncsiságot, hogy Kovács tehetsége — bár hatalmas drámai erővel rendelkezik — ed-dig legalább a nemes szenvedélyek személyesi-tésében tüntette ki magát, míg az emberi természet rut és gyűlöletet vonásait nem is igen kísérle meg szerepeiben visszatitkíroztatni.

De e körülmény szerintünk, csak elő-nyére szolgált Kovácsnak Richard jellemének alapföfogásában. Richard legtöbb személyesi-tője ugyanis már az első monologban ugy tű-neti fel őt, mint egy kész és tökéletes gaz-embert, ki a bünt, magáért a bűn gyönyöré-ért úzi, s a darab folytán elkövetett rettenetes-ségek, alakoskodások, csalások közben mintegy észrevételei a közönséggel, hogy teljes öntuda-tával bir gonosz voltának.

E fölfogás azonban nyújthat sokszoros alkalmat a megrendítő jelenetek bravourral való kidomborítására; a koporsónál, az oltár-nál, a trónnál, a sátorban, a csatateren meg-fagyaszthatja a nézőben a vért — szóval állit-hat előnk egy akasztófára tökéletesen megért gazembert, — de nem egy tragikai hőst, ki-nek örvénybe vezető, utja az ő hite szerint, mindig egy morális pontból kell hogy kiin-duljon.

A színész tehát, ki a külső, meggrázó hatás e sokszoros alkalmait mellőzi: lemond előre a házrengető tapsokról; de, ha már az először fellépő Richardot ugy tünteti föl, mint a ki a természetből, helyzetéből megcsalata-va érzi magát s visszas helyzetének leküzdé-sére — épen mert hite szerint jogtalanul van eltiporva — minden eszközt jogosnak vél: e színész a külső burkon belül a magvat, a lelket keresi, a tragikai alapot meglelte s ha kisebb hatást bir is elérni: et voluisse sat est.

Ha a néző már kezdetben tisztában le-hetne — a mint a legtöbb színész ábrázolása után van is — hogy Richard ki és mi; ha nem lassanként emelkednék, a mint a végén maga is mondja, nyakáig az általa kiontott vér: hol lenne akkor a drámai fejlődés? Hol az érdek, mely a nézőt a szereplőhöz kösse any-nyira, hogy mintegy együttesen kövessék el mindazokat, a miknek mioltvártól csak a kifej-lődésben, a katasztrófában esik le a hamis következtetés leple, melynek magva már a roszul választott kiindulási pontban benne fog-laltatik.

És ebben a tekintetben, a fölfogásra nézve teljesen egyetértünk Kovácsal, ki az első monologban igaz meggyőződése szerint vádolja be a végzetet; ki Lady Anna előtt majdnem az őszinte szerelem hangján szól, ki szóval egész jóhiszeműséggel rohan az örvény-be vezető uton végig — s csak ott nyílik föl teljesen szeme, hogy mit tett?!

(Vége köv.)

NAPI HIREK.

Kolozsvár, márc. 19-én.

— Királyné ő felsége Mária Valeria főhercegnővel hir szerint f. hó 26-án érkezik Budára. A koronaherceg igen jó egészségnak örvend és egész buzgalommal szenteli magát a tanulmányoknak. Szabad idejét d. u. 2—4 óráig közönségesen két nővére társaságában tölti. Kedvező időben a királyi testvérek ki szoktak kocszni, ha pedig az időjárás ezt nem engedi, a várkertben töltik szünőráikat.

— (s.) A torna-és vívoda intézet érdekében alakult bizottmány már kibocsátot-ta az aláírási ivatek. Mint már említők, a vá-rost által 6%-ig garantírozott tőke beszerzé-sére 400 drb. 100 frtos részvény bocsátatik nyilvános aláírásra, egyelőre 80% befizetéssel, mit egyébiránt 10 frtos havi részletekben is

meg lehet tenni. A befizetett tőkének amorti zalás utján teendő törlesztése s a befizetett tőke után esetleg járó jövedelem felosztása iránt a részvényesek közgyűlése s a város biz-tosai fognak határozni. A részvényekre befizet-tett összegek ez évben 5%, a jövő évtől kezd-ve 6%. hajtanak bizonyosan. A részvényesek gyűjtésére kibocsátott aláírási ivate a város ré-széről Makoldy S. ideigl. polgármester, az egy-let részéről Páll Sándor ért. elnök és Móricz István ért. jegyző irták alá. E nevek elég ga-rantiát, az ügy elég érdeket nyújtanak, hogy a közönség minden ajánlgatás nélkül siessen e valóban már égető kérdés megoldására szolgáló tömeges részvétel.

(S.) Br. Huszár Sándor intendans és Páll Sándor színházi választmányi tagot szí-nészeink tegnapelőtt este névnapjok alkalmá-ból serenaddal lepték meg.

(S.) Mezei Vilmos mai jubiliaris juta-lomjátékára különösen felhívjuk közönségünk figyelmét, azét a közönséget, mely mindig oly kedves kötelességének ismerte a hazai művé-szet emelését, pártolását. Pedig avval, hogy ma Mezei, a 30 éves dalszínész iránt, pártol-lólag elismeréssel lesz, nem fog egyebet ten-ni, mint egy ilyen kötelességet teljesíteni. Me-zei, ki már három évtizeden át oly hiven szolgált a magyar Muzsát, hogy soha életé-ben másként mint magyarul nem énekelt, iga-zán megérdemli e pártolást, mely a fiatalabb nemzedéknek is szép kilátást képes nyújtani a jövőre.

— Mai főczikkünkre fölhívjuk t. ol-vasóink figyelmét e helyen is. Dr. Török Au-rél, a helybeli orvos-sebészeti tanoda kitűnő tanára, ki ez évet tudományos ismeretei gya-rapitása végett tölti a külföldi egyetemeken, eddigi magatartása folytán épen nem vádol-ható avval, hogy a mi „mameluk hadunkhoz” tartozott volna s így az igazságszert fent-közölt nyilatkozata annyiaval nyomatékosabb, mert az elfogulatlan ítélet kifejezése s mert sokszorosan fokozza jelentőségét az a körülmény, hogy a t. tanár ur, mint igaz hazafi, bizonyára nem tuloz, midőn azt a benyomást vázolja, melyet utóbbi, szomorú hirre vergő-dött, parlamenti botrányaink a mivelt külföld-re tőnek. A Magyar Polgár pártiszervenvedélye már odáig ment, hogy dicsekedve emlegeti Csernátany inparlamentaris kifejezést, melylyel a minsterelnököt közelebb illetté — ugy, hogy még az igazságszágáért minden részről becsült Somssich is kénytelen volt azt rendre utasítani — s ime, egykori munkatársa olvas t. lapársunk-nak és pártjának fejére s ott, hol „a tudomány hatalom” ijed vissza amaz üzelmektől, melyek a tudatlanságot használják föl párt-céljaikra. Valóban! lehetetlen is, hogy jozan értelmű ember legyen, ki vissza nem riad és el nem fordul attól a magát szabadelyűnek és demok-ratának gonyoló párttól, melynek színe oly botrányokat inscenioz a parlamentben s mely-nek bevallott célja az, hogy a törvényhozás az oly fontos elintézésre váró ügyeket meg ne oldhassa!

— A kolozsvári sétatér-egylet f. hó 24. (virágvasárnap) délelőtt 10 órakor közgyű-lést tart a városház nagy termében. A meg-hívó jegyeket már szétküldte a választmány.

— Dr. Szöcs Emil, városunk egyik te-hetséges fiatal orvosa, mint halljuk, első or-vossá nevezetett ki a helybeli országos kór-házhoz.

— A kolozs-dobokamegyei néptáni-tók egyletének olvasó-termében mult vasárnap szép számú hallgatóság jelenlétében tartott meg a lapunk által már jelzett fölolvasás. Az értekező Szabó Endre, a helybeli ref. egy-ház egyik gyermek-kertjének kitűnő vezetője volt, ki vonzó és folyékony modorban fejte-gette a phrenologia — kissé elavult tételeit. Az előadó és a hallgatóság buzgalma azonban mindenesetre örvendetes jelenségeként üdvözöl-hető. Mint halljuk Várady Károly, a városi polgári tanoda tanára és dr. Salamon József is fognak e helyiségben fölolvasást tartani.

— Olesó martiromság. A „Magyar Polgár” a mult évben 1 frt 80 kros martirom-ságot szerze magának, két Pestre szalasztott telegrammal. Akkor azt hittük ennél már lejebb nem lehet licizálni a vértanaságot. Csálód-tunk. Tegnapelőtt 18 krba sem kerülő marty-romságot produkált. 63-ik számának vezér-czikkezője ugyanis „Jogfosztás” czim alatt egész nekifohászodással kezdi leaderjét, hogy készen van a sajtópörre, de azért mégis inkább fölládozza személyét, mintsem az igazságot ki ne mondja — s aztán elverklizi a régtől is-mert elméletet, mely szerint a Deák-párt a nép jogait fosztogatja. A czikk azonban olyan ártatlan jámborságu, hogy azt ugyan még Lázár Ádám sem lenne képes incrimálni, ha történetesen most is Kreisgerichsrath lenne, mint anno dazumal, midőn egy szegény udvar-helyi deákot verhörlt, a miért — szorgalmas tanuló létere — ápril többi napjai után 14-dikén is este gyertya mellett tanulगतott ut-czára nyíló ablakához közel álló asztalánál. S épen mert ilyen légynek sem ártó az a czikk, mertük itt fölemlíteni, nem félhetvén, hogy a denuntiatio gyanujába keveredünk.

— **Eugenia** exesásárné eladta már nem kamatozó gyémántjainak egy részét, eladta nem rég legyezött, most árulja tobákos szelencéit, mik a Pall Mall-en vannak kiállítva. A legbecsebb kettő Petiot műve, egyik Anjou herceg, a másik Colbert arcképével. Egyen Watteautól van egy pastoral, másan XIV. Lajos Montespan asszonnyal mint Mars Venussal szerepel, vannak ott Bouchet, Kolbe stb. művei, van egy, mely Mária Antoinette tulajdona volt, két gyémántos és rubintos pedig az egyiptomi alkirály ajándoka.

— **Folyó hó** 16-án történt meg a Szentgyörgyi Lajos néptanító által oktatott felnőttek vizsgája Ketely József tanfelügyelő és Láposi Lajos tollnok urak jelenlétében. A vizsgán mintegy 30 felnőtt vett részt, kik egyet-len kezdő kivételével mind teljesen megfeleltek a várakozásnak, — az olvasás-, írás-, számolás tekintetében. — A kik pedig a vizsgán mintegy 35-ön meg nem jelentek, még jóval többre haladtak, mindhárom tantárgyból kellő gyakorlottságot szerezvén maguknak, — s valóban gyönyörű tölthette el, a tanfolyam bezártával tisztelt néptanítónk keblét, midőn ily siker koronázta eredményt mutathatott fel a tantályamot gyakorolt 65 felnőttel. — Nem tehetjük hogy a tanfelügyelő urnak hálás köszönetünk kifejezését ne nyilvánítsuk; a 3 és félhónapon keresztül — minden este 2—3 órán buzgóssággal működő jó tanítóktól sem tagadhatjuk meg elismerésünk mellett hálás köszönetünket. Adja isten, hogy jövőben sokkal számosabban vehessünk részt boldog emlékü feledhetlen nagy Eötvösünk ez áldásos intézményében. — A tanfolyamban és vizsgán részt vett felnőttek.

— **A papság** elleni híres vándorszónok Murphy, kinek minden fellegpte a katolikusok és protestánsok között véres viszályokra adott alkalmat, közelébb elhunyt. Mióta Whitehavenben beszédének keneteljes hatását leginkább önmaga érezte, nem mert fellépni nyilvánosan.

— **Szilágyiné** jutalomjátékára Offenbach két egy-egy felvonásos új operettje: „Takarodó” után és „Tulipán” kerül színre. Reméljük, hogy közönségünk megérdemelt pártfogása e buzgó operette énekesnőknél nem fog elmaradni.

— **A Csokonai** szoborról a végleges számolás elkészült. E szerint a szobor 15.000 frtba került, s alig pár száz forint kivételével az egész összeg Debreczenben gyűlt össze.

— **Szijaftó Ferencz**, ki a „Hilária” dalegyet alapításában tevékeny részt vett, közelébb kilépett az egyet tagjai sorából. Ugy halljuk, hogy hangjának hosszabb pihe-nésre van szüksége.

— **Dietrich Sámuel** kereskedő s helybeli választott polgárnak temetése tegnap d. u. 4 órakor általános részvét mellett történt meg. A halottas háznál a helybeli dalkör gyász-dallamokat zengett. A boldogultat beláthatlan hosszú kocsi sora kísérte az ágostaiak sarkertébe, hol még egyszer megzendültek koporsója felett a „Hilária” gyászeinek. Béke poraira!

— **A Tichborne** pör utójátéka, A „Indépendance” londoni levelezője írja: Két példa illusztrálja azon általános érdekeltséget, melyet ez óriási pör a társadalom minden osztályánál keltett. Nevezetesen egy szegény asz-szony a rézségségtől a rendőrség elé idéztetvén, helyzetéből kifolyólag azzal menté magát, hogy barátja sir Roger Tichborné igaztalan ítéllete fölötti bánatában keresett a szesz italokban vigasztalást. A másik esete érdekesebb, de sokkal szomorubb, mivel ez egyébb szerencsétlen calculatíók mellett a pör rejtélyes bo-gaira alapítá reményének utolsó horgonyát s mintán az ítélet által koldussá lőn, strichin-nel vetett véget életének.

— **Az olasz király** a jövő hónapban Romában seregei felett nagy katonai szemlét fog tartani a dán királyi pár, Molke és több kitűnő idegen tisztek jelenlétében.

— **A primás** lakásán e hó 16-án fő-papjaink konferenciára gyűltek, melynek tárgyát a főpapság által elfoglalandó pártállás is képezte.

— **A bécsi városi színház**, melynek igaz-gatója Laube lesz, már fedél alatt áll s köze-lébb díszítéséhez is hozzá fogtak.

— **Göthe** halálózási napját márczius 22-én „Egmont” előadásával ünneplik meg a bécsi várszínházban.

— **A württembergi herceg** bécsi palotáját a párisi Rothschild ház főnöke 1.400.000 frton vásárolta meg.

— **Genuában** e hó 14-én teljes díszben és csendben ment végbe Mazzini temetése, melyen mintegy 12000 ember volt jelen, kö-ztük tanulók, több tartomány és község küldött-ségei munkás egyletek és szabad közművesek; a szemfedél végeit Náthán, Saffi, Quadrio és Campanella vitték!

— **Csütörtökön** Felvinczi György a-gresi lakos ellen emberölés büntényéért igen érdekes végtárgyalás fog tartatni a helybeli ki-rályi törvényszék nagy termében. A vádlott, állítólag egy olasz vasuti munkást gyilkolt

meg a múlt évben, miről annak idején lapunk is megemlékezett.

— **A földmívelés**, — ipar — és kereske-delmi minster Sepsz-szt.-György város kér-vénye nyomán megengedte, hogy az ott octo-ber 13-ik napján tartott országos vásár jövőben évenként Brigitta napja után következő csütör-tökön tartathassék.

— **Benza Ida** k. a. e. hó 17-én érkezett Pestre s april hóban a nemzeti színpadon Big-nioval együtt fog énekelni.

— **Husvét** első napján Pesten mind a nemzeti, mind a budai várszínházban a szin-házi nyugdíj intézet és segély pénztár javára rendeztetik előadás

— **Odry** — operánk egykori közkedves-ségi tagja, — Faust Mephistójában vesz bu-csut a pesti nemzeti színpadtól.

— **Verbőczy Lajos**, a pesti nemzeti színház jó hangú fiatal énekes színházunkhoz nyert meghívást baritonistának.

— **Elismerés**. Néhaj férjem biztosította életét a Victoriánál tavaly nyáron javamra. Egy rohamos betegség a nekem drága életet kioltván, a „Victoria” a teendők iránt in-tézkedve a biztosított összeget nekem azonnal kifizette. Midőn hazai társaságunk e gyors el-járását hálással felemlitném, kötelességemnek tartom, azt minden rendű család-fők figyelmébe saját tapasztalatom folytán legmelegebben aján-lani. V.-Hunyadon, 1872 Márczius 8-án. Özv. Frisholz Jánosné.

— **Községi reform** egyet. Egy ét-utazó barátunk értesítése nyomán örömmel üd-vözöljük általán első „községi reform egyetlet”, mely a gerendi ref. Egyházközségben a tél folytában alakult s működésének már is oly életre való jeleit adja. Az egyet alapításáról, intentumáról nem lévén bővebb tudomásunk, jelezzük csak azt, mi privat értésünkre jött, de a mi már magában is elégséges, hogy az ily-szerű egyesületek megindítása mellett meleg ajánlatot tegyünk. — Az egyet tagjai a hét bizonyos napjain öszvegyűlvén, erkölcsi irányu, népies felolvasások, népszerű értekezések, ma-gyarázatok tartatnak. Megkezdte a társalgási oktatást a gerendi ref. lelkész a „világ egye-temről”, folytatta a „földről”, annak forgásáról, változásairól, a nap- és év egymást követő sza-kairól; a föld belsejéről — tüzokádó hegyekről — meleg forrásokról irt. Közelebből pedig az ifju gróf Klebelsberg Zdenko értekezett a napról, holdról, azok utjáról, változásairól s gyakorlatilag magyarázta a nap és holdfogyat-kozásokat a milyen bámulatára, épen oly gyö-nyörűségére az eddig még efféle nem igen hallott köznépnek. — Örömmel jelezzük ezen a mennyiben öröndetes, ép oly hasznos intézke-dést. Köznépünket világoztani, oktatni, a ba-bona ködeit szétoszlatni: ez egyik kötelessége a reform-egyleteknek; a szülőkből a tud-vágy felébresztése — a legbiztosabb út arra, hogy azok külső kényszerítés nélkül, belső meggyő-ződésből tanítassák gyermekeiket. Értesítőknek szerint már is 36 ismétlő s felserdült növen-dék jár fel minden nap kétszer a lelkeshez tanulásra. Adjon isten sok követőt e derék fi-atál főrnak és lelkesznek!

— **A lengyel-orosz** tartományok koldu-ló szerzetesei ujabban igen érzékeny korlátozást szenvedtek az által, hogy novitiatusok bezára-tott-s ily kilátásuk biztos a kihalásra.

— **A török kormány** tudvalóvólag a dohány monopoliomot megakarja honosítani. Miután pedig az osztrák s m. gyar. kincstár eddig a törökországi dohányt nem csak kedvezményes árban vásárolhatta, hanem még a fogyasztási illethekeket sem volt kénytelen megfizetni, a mo-nopolium behozatala által roppant mérvben meg-drágíttatnék a dohány vásárlás. A külügymi-nisterium e célból már megkezdte a tárgyalá-sokat a fényes portával s a két állam pénzü-gyéreivel egyetértőleg a Törökországba eddig élvezett előnyöket fen kívánja tartani

KÖZGAZDASÁG

J e l e n t é s

A kolozsvári takarékpénztári Részvénytársulat 1872. évi február 22-én tartott évi rendes közgyűléséről.

(Vége.)

Szintén az intézet érdekében, — a mint a c) alatti nyereség- és veszteség-kimutatás-ban áll, a 772 frt 22 kr. alapítási költségeket véglegesen, és a 2871 frt felszerelvényi költségekből is, hogy mentől kevesebb holt rovatunk maradjon, 1631 frt 38 kr. összeget-irt le.

A jótékony czélokra kiirt 554 frt ösz-szegekből:

200 frtot a Kolozsvárt alakítandó tü-zoltó-egyletnek;
50 frtot a kolozs-monostori tüztoltó egyletnek;
154 frtot a kolozsvári zene-conservatori-umnak, alaptőkéje gyarapítására;

50 frtot a sétatér szépítésére;
50 frtot a jótékony nőegyletnek;
50 frtot a városi szegények alapjának javasolja kiadatni.

A rendelkezésre maradt 5000 frt tisztá nyereségre nézve, a választmány azon indít-vánnyal járul a tisztelt közgyűlés eleibe, hogy az ezer darab részvény után már számításba hozott 2 frt 50 kr. kamatot 5 frt osztalékkal pótolva, minden egyes 3-ik szelvényének 7 frt 50 kr-ával még pedig f. évi július 1-e helyett azonnali kifizetését hagyja jóvá.

Szabályszerű jelentésünket ezennel bevé-gezve, bátorkodunk a tisztelt közgyűlést fel-kérni, hogy:

1-ször. Jelentésünket tárgyalni;

2-ször. A f. évi zárszámadás megvizsgá-lására egy több tagu, valamint szintén alap-szabályaink által követelt egy három tagu leltározó bizottmányt választani;

3-szor. A választmányban szükséges új választásokat megtenni; és végre

4-szer. A közgyűlésileg kiküldött szám-vizsgáló bizottság jelentésére, a 3-ik évi zár-számadások iránti felmentvényét megadni szí-veskedjék.

IV. Ezzel kapcsolatosan felolvastatnak az 1871-ik évi zárszámadást megvizsgáló, ugy a leltározó bizottság elismerő jelentései.

V. A jelentések felolvasása után elnök a tisztá jövedelem megállapítására, valamint an-nak felosztására vonatkozó indítványokat ki-tűztvén: a közgyűlés az igazgatóválasztmány által tett azon intézkedést, mely szerint a 405 frt tartaléktőkéket 1200 frtra és a 205 frt nyugdíjalapot 400 frtra kiegészítette, a 772 frt 22 kr. alapítási költségeket pedig véglege-sen, ugyszintén a 2871 frt felszerelvényi költségekből és 1631 frt 38 krt leirt, helyeselvén, jóváhagyja.

Elfogadja továbbá a közgyűlés az igaz-gatóválasztmányának azon ajánlatát, hogy a lefolyt évi nyeresémből 554 frt fordíttassék jótékony czélokra, s hogy ezen összegekből:

a) A Kolozsvárt alakítandó tüztoltó-egyletnek 200 frt.
b) a kolozs-monostori tüztoltó-egyletnek 50 „
c) a kolozsvári zene-conservatoriumnak alaptőkéje gyarapítására 154 „
d) a sétatér szépítésére 50 „
e) a jótékony nőegyletnek 50 „
f) a városi szegények alapjának 50 „

s így együtt 554 frt.
azaz ötszáz ötvennégy o. é. frt kiadassék.

Elfogadja a közgyűlés továbbá az igaz-gató-választmányának a rendelkezésre maradt 5000 frt tisztá nyeresémből vonatkozó ajánlatát s ennek folytán meghatározza, hogy az ezer darab részvény után már számításba hozott 2 frt 50 kr. kamatot 5 frt osztalékkal pótoltatván, minden egyes harmadik szelvény 7 frt 50 kr-ával, még pedig f. évi július hó 1-je helyett azonnal kifizetessék.

Végül az előterjesztett bizottsági jelenté-sekből meggyőződván a közgyűlés az igazgató választmányi jelentése mellett előterjesztett zár-számadások, és a forgalmi-, mérleg- és nyere-mény-kimutatások helyes és hibátlan voltáról, ezen zárszámadások véglegesen helybenhagyat-nak; az igazgató-választmányt és illető tiszt-viselőket pedig az 1871-ik évi számadást il-leltőleg, a fennhagyandók fennhagyásával, a to-vábbi felelősség alól ezennel felmenti a köz-gyűlés.

VI. Az alapszabály 29. §. értelmében a választmányból 9 tag kilépven: szavazattöbbséggel megválasztattak: Korbuly Bogdán, Ha-jós János, gr. Eszterházi Kálmán, Simon Elek, Gámán Zsigmond, Haller Rezső, Merza Joachim, Wolf János és gr. Bánffy György.

VII. Az 1872-ik évi számadás- és mér-legnek előleges, valamint a kezelési könyvek-nek az év folytában leendő koronkénti meg-megvizsgálására az elnök ajánlatára közegyet-értéssel Bokros Ádám, Velics Lajos és Vizi Endre tagtársak; — a leltározó bizottmány tagjaivá pedig: Olasz Károly, Sárkány Ferencz, és ifj. Tauffer József tagtársak nevezettek ki.

Kolozsvárt, 1872 február 22-én.

Hajós János, dr. Groisz Gusztáv, közgyűlési elnök. jegyző,

Galgóczy Károly, Gajzágó István, Simén Domokos, Velics Károly, Vikol Lajos,

a közgyűlés jegyzőkönyve hitelesítésére kikül-dött biztosok.

K i m u t a t á s

A tordai kisegítő pénztár-egylet forgalmáról február hóban 1872.

B e v é t e l

Pénztári maradék Január hóról f. 4930.14
Havi rendes és rendkívüli betét 23725.41
Könyvdíj 23.—
Kamat, provisio és váltó díj 1305.59

Bélyeg díj 62.50
181. tagtól visszafizetett kölcsön 59870.—

Öszves bevétel ft. 89916.64

K i a d á s

201. váltó mellett kölcsön frt. 62220.—
Kezelési kiadás 270.65
Bélyegre 62.50
Tőke visszafizetés 15513.73
Pénztári maradék 11849.76

Öszves kiadás frt. 89916.64

K ö z l i a z i g a z g a t ó v á l a s z t m á n y
Torda, mart. 17. 1872.

A n.-enyedi piacz árai márt. 14. 1
auszt. mérő tisztabúza 4 ft 50 kr. rozs 3 ft
— k. elegybúza 3 ft 50 k. zab 1 ft 65 kr. Szé-na 1 ft. 90 k. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 11 frt 60 kr. Marhahus fontja 20 kr. Konyhaliszt 10 kr. Borsó mérője 20 kr., lencse 24 kr., paszuly ft 16 kr. —

A deézi piacz árai márcz. 12. 1.
mérő tisztabúza, auszt. mérője, 5 ft 80 kr. elegybúza 5 ft 40 kr., rozs 3 ft — kr., tö-rökbuza — ft — kr., zab 1 ft 30 kr. széna mázsája 2 ft 40 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosz-szu 10 ft. — kr. marhahús fontja 18 kr., kony-halaszt 9 kr. — kr. borsó 20 kr., lencse 20 kr. paszuly 26 kr. —

A m.-vásárhelyi piacz árai márt. 14-ről,
alsó auszt. mérője. Tisztabúza 4 ft. 20 kr. rozs 3 ft 40 kr. Elegybúza 3 ft 60 kr. Zab. 1 ft 60 kr. Széna kötve 2 ft — kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 13 ft — kr. Egy font fagygyugyertya 38 k. Marhahus fontja 20 kr. Konyhaliszt — ft 12 kr. Lencse kupája 20 kr Paszuly kupája 16 kr. Burgonya, mérője 2 fr 30 kr. Disznózsír fontja 76 kr.

A szamosújvári piacz árai márt. 17.
auszt. mérő Búza 5 ft 80 kr., elegybúza 4 ft 10 k. rozs 3 ft 90 kr. kukorica — ft — kr. Zab 2 ft 20 kr. pityóka 2 ft 90 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy icze disznózsír 60 kr. Egy kupa borsó 30 kr., len-cse, iczéje 26kr. paszuly, iczéje 14kr. Egy mázsa kenyérliszt — frt. Egy font marhahus 20. Egy mázsa széna 1 frt 90 kr. Egy öl tüzi-a kemény 15 ft — kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Márt. 19-én 5°/. Metalliques 100 fr 64.90
Kamat —. 5°/. Nemzeti kölcsön 100 frt. 71.60. 1860. Kölcsön 103.75. Bankrészvény 847. — Hitelintézeti részvények 346.—
London 10 ft. st. 111.35. Ezüst 109.50
Cs. kir. arany 5.27 Napoleondor 8.90

Urbéri kötvények: Magyarországi 81. —
Temesi 78.25. Erdélyi 77.50. Horváthországi —.—

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

Idegenek névjegyzéke

Biasini szállodájában Kolozsvárt, mart. 18-án.

Gyulai Ferencz, szolgabíró Beszterczéről.
Deési Sámuel, birtokos K.-Fehérvárról. Rad-notfái Frigyes, birtokos Deésről. Simon Lajos, birtokos Pestről. Fekete Bogdán, birtokos Ege-resről. Rátz Mihály, szolgabíró Deésről. Fráter József, birtokos N.-Váradról. Benkő János, Felvinczről. Rácz Antal, birtokos K.-Fehér-várról. dr. Csiki Imre, K.-Fehérvárról. Kocsis Sándor, birtokos Deésről. Raffler Ede, keres-kedelmi ügynök Bécsből. Keresegi Lajos, bir-tokos N.-Szebenből. Olaj Dóme, birtokos K.-Fehérvárról. Muntyán Ágoston, ügyvéd Deés-ről. Pap Lukács, kereskedő Szamosujvárról. Boér Sándor, birtokos Pestről. Pál Károly, hivatalnok Deésről. Gál József, birtokos Deés-ről. Nyegrucz Jakab, kereskedő Szamosujvárról. Berger Ferencz, kereskedelmi ügynök München-ből. Bányai Mózes, birtokos Középlakról. Nagy Károly, ügyvéd Pestről.

Biasini gyorskocsi menetrendje

1872. január 1-től:

Kolozsvárról Szamosujvár Deésre, mindennap reggeli 8 órakor. Deésről Szamosujvár Kolozsvárra, minden nap 3éltutáni 1 órakor. 1 személy ára 30 font szabad podgyással Szamosujvárig 2 frt. 40 kr. Deésig 3 ft. 20 kr — Kolozsvárról Torda és Felvincze naponta kétszer reggeli 7 óra és déltután 4 órakor egy személy ára Tordáig 2 frt. Felvintzig első és közbüles Coupe 4 frt. hátulsó coupe 3 frt. 50 kr. 30 font sza-bad podgyással. Felvinczről Torda és Kolozsváramin-den nap kétszer reggeli 5 óra és déltutáni 6 órakor; a Kolozsvár és Felvincz közötti naponta gyors kocsi me-netek mindég a vonatok indulására érkeznek oda, és meésgerkeükz után jönnek Kolozsvárra.

*) E rovatattól közlöttekért csupán a sajtóható-ség irányában vállal felelősséget a Szerk,

HIVATALOS.

1338. — 1872.

(108)

(3—3)

Arverezési hirdetmény.

A képviselő közgyűlésnek 29—1872 számú határozata következtében köztudomásra juttatik, hogy Kolozsvár sz. kir. várossa tulajdonát képező alább elősorolt birtokai a folyó 1872-ik évi április 24-től három egymásutáni évre, azaz 1875-iki április 24-ig terjedőleg folyó évi mártius 26, 27, és 28-ik napján a városházánál a 4-ik számú terem-ben tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek haszonbérbe fognak adatni.

Bérvagyók kötelesek az árverezés kezdete előtt hiteles okmányokkal tanúsítani, hogy a 200 forintot meghaladó haszonbér és egyéb a szerződésből kifolyó kötelezettségekre vonatkozólag szabályszerű hitel-zálog (realis hypotheca) által képesek a városi közönséget biztosítani s a 200 forint alóli haszonbérbe vonatkozólag kezéseket állítani; a kiknek pedig az árverező bizottmány megengedi az árveréshez hozzá szólni, kötelesek lesznek az árverés kezdete előtt az alább kijelölt felkiáltási áron 10%-át bántépénzképpen az árverező bizottmánynál kész pénzben letenni.

A haszonbérbe adandó tárgyak és felkiáltási árak:

1. A feleki fogadó és Pojána	1075 frt — kr.
2. A nagyhid melletti vámház	146 frt — kr.
3. A Nagy Sándor-féle ház	110 frt — kr.
4. A Radnótfái-féle kert	106 frt 20 kr.
5. A Sz.-Györgyhegy alatti káposztás föld	164 frt — kr.
6. A nyolcz darabsenatori szénafű	490 frt 85 kr.
7. A bornyumál alatti csegely	17 frt 20 kr.
8. A Cambiatori 4 ik, 7-ik és 8 ik nyil szénafű	150 frt — kr.
9. A Cambiatori 5-ik és 6-ik nyil szénafű	90 frt 85 kr.
10. A határjárói két nyil szénafű	82 frt 30 kr.
11. A Szentgyörgy hegy alatti nagy fák közötti alsó és felső kaszáló	120 frt — kr.
12. A Pocok nyil szénafű	25 frt — kr.
13. Az agyagdombi kaszáló	50 frt — kr.
14. A borhánosi kaszáló	7 frt 48 kr.
15. A Berki két kis erge	41 frt — kr.
16. A Gellavégi kis kaszáló	4 frt 70 kr.
17. A koródi jószág	700 frt 60 kr.
18. Az óvári, kétvízközi és hidelvi tizedek elővölgyi szénafűje	10 frt — kr.
19. A Dézma csüri telek	50 frt 1 kr.

A haszonbéri szerződés feltételei megtekinthetők a majorságügyi előadónál (városház, emelet 8-ik sz. alatt) naponta a hivatalos órákban, de az árverés előtt is fel fognak olvasatni. Sz. k. Kolozsvár város közigazgatási tanácsának 1872-ik évi mártius 13-án tartott üléséből.

NEM HIVATALOS.

(60)

ELADÓ ERDŐ.

(1—3)

A kovácsi határon, Kolozsvártól 2½ órányira, mintegy 28 hold szálás erdő, melyben 4 — 6 öl hosszú, 9 — 18 hüvelyk átmérőjű tölgy- és cserfák eladók. — Értekezhetni Stein Jánossal Kolozsvártt.

Moll Seidlitz-porai.

E porok rendkívül s a legkülönbözőbb esetekben bebizonyított hatásuk következtében, minden eddig ismert házi gyógyszernek közt elvitatlanul első helyet foglalnak el; s ezen kívül még ezer köznyelvet és nagy eszűség minden részéről részletezett kimutatást nyújt, hogy e porok tűzött szorulásban, emésztéshány és zühában (Sodbrennen), továbbá görcsokban, vesébajokban, írbajokban, szívdobogásban, izlutt fejfájásban, vértolulásokban, csúszs tagfájdalmakban, végre aszkórságra, hypochondriára való hajlamban, tartós hányásingerben sat. a legjobb sikerrel használtattak s a legártalmasabb gyögyeredményt mutatták fel.

Egy eredeti doboz ára használati utasítással együtt 1 frt o. é.

Francziapálinka és só.

Legbiztosabb orvos a szenvedő emberiség segélyére minden belső és külső gyuladásoknál, a legtöbb betegségek, mindenféle sebzések, fej-, fül- és fogfájás, -égi bajok, nyúlások, rák, brand, szomgyuladás, beulások és mindenféle sérülések sat. ellen.

Palaczkokban használati utasítással együtt 80 kr o. é.

Dorsch-gadócz- (csuka-) máj-olaj.

A legtisztább s leghatásosabb gyógyolaj Bergenből Norvegiában, s nem kell összetévesztetni a mesterségesen tisztított máj-olajjal.

A valódi Dorsch-gadócz-máj-olaj legjobb sikerrel alkalmaztatik mell- és tüdőbajokban, görvéltyben és rachitishben. Meggyógyítja a legidősebb csúsz- és köszvénybajokat, valamint rögzött borkiütéseket.

1 palaczk ára használati utasítással együtt 1 frt o. é.

Valódi minőségben kapható csupán

Kolozsvárt: BINDER K. (ezelőtt Ritter) gyógytárban, bel-monostorútcza a Redoute során; továbbá Wolf J. dr., Hirtz G. és Engel J. gyógytárban valamint Karvazy József kereskedésben.
Dézsen: Kremer Samuál.
Dóván: Lengyel Gergelynél.
Besztrezén: Scholtész Arnoldnál.
Brassóban: Jekelius F. és Eremiás.
Dömén: Maros-Vásárhelyt: Jeney Károly és Bucher Miksánál.
Nagy-Károlyban: Schöberlnél.
Nagy-Szebenben: Müller gyógyszerész-nél és Sill Mihálynál.
Nagy-Váradon: Jánky Antal és Kiss Samuál.
Segesvárt: Teutsch J. B.-nél.
Szászsebesen: Binder F. gyógyész.
Szerdahelyt: Schimert F. gyógyész.
Zilahon: Harmath S. F.-nél.
(34) (3—52)

[41]

[3—12]

Szembetegekre nézve legnagyobb fontossága

a világhírű, valódi dr. WHITE-féle szemvíz, Ehrhardt Traugott-tól Gross breitenbachban Thüringiában; kapható: Kolozsvártt Kronstädter József ur által, a főtéren 2. sz. a zálogkölcson in tétetnél és kül monostorútcza 134. sz. a Egy üveg ára 1 frt. o. é.

Nyilvános köszönet. Szemeimmel nagy fájdalmakat szenvedtem, s miután dr. White szemvizét használtam, négy nap alatt tökéletes javulást éreztem, úgy hogy szemeim fájdalma tökéletesen megszűnt. A miért is köszönetemet nyilvánítottam és e szemvizet minden szembetegnek ajánlom. Kolozsvár, decz. 26-án, 1871. Várady László, s. k. Kolozsvári polgár, s a kül magyartized kapitánya. — Bizonyítvány. Ném hosszabb ideig szenvedett nehéz szembajban. Ajánlás következtében használta dr. White szemvizét, s ez idő óta teljesen meggyógyult szembajától. Wiegandt, polgármester Oberelsungenben. Tovább: Miután Ön dr. White-féle szemvizével egy igen nagy szembajtól megmentett, kényszerítve érzem magam ezt más szembetegnek is tudni adni, s kérem önt rastatti barátom meghagyása folytán (itt következik a megrendelés) hogy oly jótékony szemvizéből küldeni szíveskedjék. Grimm Borbára, Untergimpenben.

(21)

(5—6)

Arknum

melyet sokféle képen utánoznak, valódi minőségben

Kolozsvártt Fölly és Hutflesznél (a főtéren), M.-Vásárhelyt Fogarasi Demeternél, Brassóban J. L. Hesshaimernél, Segesvártt és Szebenben J. B. Misselbacher és fiaínál kapható 1 nagy bádog 1 frt, kisbádog 80 kr. Egyes bádog megrendelése is utánvételt mellett gyorsan teljesítettik. Ugyanott kapható ezitrom-kenőcs, egyedüli szer s fagyóhólyagok és tyúkszem ellen, 1 téglly 60 kr.

Kivonat:

egy naponként beérkező köszönő iratból. Kérek még néhány bádog Arknumot, mivel a patkányok roppant pusztítást és alkalmatlanságot okoznak; az előbbi küldeménynek pedig fényes eredménye volt. Tisztelettel Üllmann Betti, barrak bérlő Del-nicében Horvátországban jun. 19. 1871.

Birtok eladás Kolozsvártt!

1. Néhai Lőrintzi Mihály ur hagyatékához tartozó telek.
2. Kilencz darab szántó-föld.
3. Egy darab legelő.
4. Egy darab káposzta föld.
5. Békásba egy gyümölcsös.

Örökáron eladó, vagy el nem adhatás esetében bérbe kiadó.

Értekezhetni azok iránt, Magyar Mihály és Fekete Pál biztosokkal.

Földhitel kölcsön

Telekkönyvileg rendezett földbirtokokra 5½ % kamat 2½ % törlesztés 22 évre. — 5½ % kamat 1½ % törlesztés 34 évre, nagyobb kölcsönöket még előnyösebb feltételek mellett is eszközöl a hatóságilag engedélyezett általános

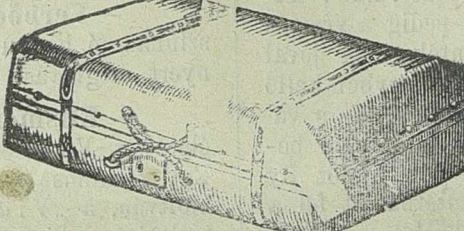
„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“

Kolozsvártt bel-monostor 178 sz. emelet. Értekezhetni d. u. 1-től 4 óráig.

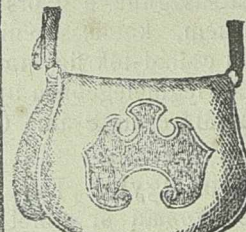
(81)

(7—*)

Utibőröndök raktára.

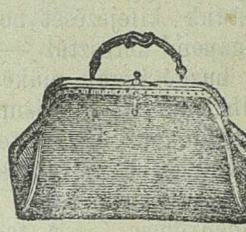
Utibőröndök raktára.

Mindenféle nagyságu, s a legjobb anyagokból készült

útibőröndök

valamint mindenféle utazási kellékek nagy választéka áll a t. utazó közönségnek, legjutányosabb árakban rendelkezésre

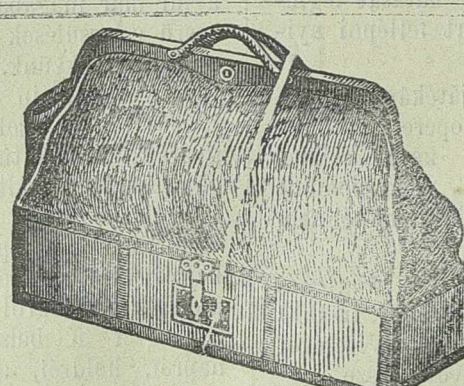
a Nagy árutárlatban

Csapó Sándornál Kolozsvártt.

Utibőröndök

nagy

raktára.

nagy

raktára.

Utibőröndök

Legujabban megjelentek

és Stein János könyvkereskedésében kapható:

Elméleti és gyakorlati

ROMÁN NYELVTAN.

Ahn-Ollendorff tanmódszere tekintetbe vételével. Irta KOZMA ENDRE. Ára füzve 1 frt 20 kr.

Elemi vallástan

egyszerű kérdések és feleletekben.

A reformált elemi és népiskolák

használatára készíté PANCZÉL FERENCZ, kendi-lónai ev. ref. lelkész.

Ára kemény kötésben 20 kr.

BUZOGÁNY ÁRON.

A föld egyes népeinek s országainak ismertetése.

Brassai Sámuel természeti földirátának második, vagy polgári része.

2. javított kiadás. 8-rét 60 kr.
kötte 70 kr.

Községi faiskola.

Alapvonalok a gyümölcsstenyésztesre.

Községek, néptanítók, gazdák számára írta Kócsi Károly, a kolozsvári ev. ref. főtanodában a természetrajz r. tanára.

(A szöveg közé nyomott 58 ábrával s egy tervlappal.)

Nagy 8-rét, X. és 200 lap. Ára 1 frt 50 kr.

Haller Károly, Hilibi.

Az általános polgári törvénykönyv,

mint ez jelenleg Erdélyben érvényes; minden a legujabb időig megjelent és még hatályban levő utólagos rendeletekkel, felvilágosító és utasító jegyzetekkel ellátva. n. 8-rét (816 l.) Ára 6 frt. Vászonskötésben 6 frt 80 kr.

Groisz Gusztáv, jogtudor. stb.

Magyar polgári törvénykezési rendtartás.

(1868: LIV. törvényezikk.) Felvilágosító és utasító jegyzetekkel. n. 8-rét (662 l.) 5 frt. Vászonskötésben 5 frt 75 kr.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánossal.